

zésének támogatása. Mindez egyrészt hitvallásos alapon történik, másrészt nem a kizárólagosság alapján, tehát kapcsolatot tartva más protestáns egyházakkal és gyülekezetekkel.

Itt kapcsolódik köszöntésem a romániai közös zsinat ünnepéhez. Ausztriában egyházjogi alapon a lutheránus és a református egyház külön-külön zsinaton rendezi életét és működését, de mellette közös, úgynevezett generális zsinaton is összeül, amely nem a hitvallások uniója. Közösén tárgyalják meg és intézik közös ügyeiket, így az állammal folytatott tárgyalásokat, például az iskolák kérdését, a vallásoktatást és általában az egyház helyzetét. A jó ökumenikus kapcsolatok ellenére szükséges a római katolikus egyházzal ápolt kapcsolat közös átgondolása is. Így a reformáció egyházai kifelé egységet alkotnak a különbözőségek ellenére. A generális zsinat léte szükséges volt, és szükséges ma is. Ugyanis a császár, majd a mindenkori kormány 1939-ig mint summus episcopus tett állandó kísérletet az egyházak életébe való beavatkozásra. A két protestáns egyház elválasztása az államtól csak 1961-ben következett be. Egyességük, amely egység is, áldás mindkét egyház életében és a társadalomban is.

Kívánom a romániai evangélikus-lutheránus, valamint református egyháznak, hogy keressék és találják meg a közös utat, bármilyen formában is történjék az, anélkül, hogy feladnák hitvallásos meggyőződésüket. Kívánom azt is, hogy egymásnak kölcsönösen példaképei legyenek Isten dicsőségére. Maga az ország pedig Európában és az egész világon legyen példaképe a vallásszabadságnak, amelyet a világon először a tordai zsinaton mondtak ki törvényesen. Ezt sajnos kevesen tudják még Európában is.

Végülis köszöntőmet zárom a Luther Márton Szövetség bibliai mottójával: *...amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.* (Gal 6,10) Azaz Isten kairoszában élünk kezdettől fogva a jelenben és a jövőben, hiszen Isten „időfogalma” más, mint a mi szűk, esetleg néhány évszázadra vagy évtizedre kiterjedő elképzelésünk az időről. Tehát a visszaemlékezés, a hálaadás és a jövőbe tekintés ideje legyen felelősségteljes része Isten kairoszának.

Erős vár a mi Istenünk! Békesség Istentől!

Fónyad Pál

A következő köszöntőbeszéd Dieter Bökemeier, a Lippei Tartományi Egyház külső eloadótanácsosa részéről hangzott el.

Főtiszteletű Kató Béla, Csűry István és Adorjáni Dezső Zoltán Püspök Urak,
Főtiszteletű Zsinat, Tisztelt Zsinati Vendégek, Kedves Testvérek!

Örömmel hozom önöknek a Lippei Tartományi Egyház szívélyes köszöntését. A lippei egyházkerület 1999 óta áll testvérkapcsolatban az Erdélyi Református Egyházkerülettel. Dietmar Arends püspök úr üdvözlését is tolmácsolom, aki jelenleg a Református Egyházak Világközösségének nagygyűlésén (Generalversammlung der Weltgemeinschaft Reformierter Kirchen) vesz részt Lipcsében.

Meg szeretném köszönni, hogy meghívtak erre a történelmi zsinati gyűlésre, és örvendek annak, hogy itt lehetek az önök társaságában, akik most egy közös református-lutheránus ünnepi zsinatot tartanak a reformáció 500. évfordulója alkalmából. Ezt lutheránus és református testvéreként tudatosan teszik, s a közös ünnepi ülést közös nyilatkozattal kívánják megkoronázni. A lutheránus és református testvérek közötti gyümölcsöző együttműködés a Lippei Tartományi Egyház számára is példaértékű, tekintettel az önök gazdag történelmi múltjára.

Lippe tartományban mi is megünnepeljük az reformáció 500. évfordulóját, és emellett még egy békekötést felelevenítő ünnepnapot is. Ugyanis 1538-ban, tehát kerek 70 évvel azután, hogy tartományunkban bevezették lutheránus irányú reformációt, az akkori földbirtokos reformátussá lett. Ez azonban konfliktust idézett elő a Lemgo Hanza várossal, amely lutheránus maradt. Ez 1617-ben majdhogynem háborúhoz vezetett, de kereken 400 évvel ezelőtt tartós békét kötöttek, s így a két felekezet békésen megmaradhatott egymás mellett, 1877-től pedig közös presbiteri-zsinati egyházkerületben élnek.

Hálásak vagyunk azért is, hogy a reformáció évfordulóját római katolikus, valamint a többi felekezethez tartozó testvéreinkkel együtt ünnepelhetjük. Ennek megfelelőek választottunk mottót erre az évre: „Együtt szabadon”.

Engedjék meg, hogy emeljek még ki két olyan dolgot, amely immár 500 éve, tehát a reformáció elindulásától foglalkoztat. Egyfelől azt látjuk, hogy napjainkban súlyos társadalmi változás megy végbe: egyházunk egyre jobban abba az irányba halad, hogy az kisebbségi lesz országunkban. Ennek viszont nem az az oka, hogy nagyobb mértékű a más vallások és felekezetek jelenléte, hanem az, hogy egyre több ember vallja magát vallástalannak, s így a nagy egyházak zsugorodásának vagyunk szemtanúi. „A lippei egyház útja 2030-ig” címmel tanácskozunk arról, hogy miként lehet úgy átvállalunk erre a kisebbségi helyzetre, hogy egyben megerősödjünk Jézus Krisztus evangéliumának időszerű hirdetésében.

Másfelől a bevándorlás ügye foglalkoztat bennünket. Egyházkerületünk és annak gyülekezetei is aktívan vesznek részt a menekültek megsegítésében. Ezáltal újra felfedezzük a vallások közötti dialógus lehetőségét is, különösen az országunkban élő muzulmán közösségekkel. Gyülekezeteink kezdenek nyitottabbak lenni más országok más nyelven beszélő keresztyénei irányában.

Főtiszteletű Zsinat, Kedves Testvéreim!

Még egyszer köszönöm, hogy meghívtak erre az ünnepi közös zsinatra, és azt kívánom, hogy tapasztalhassák meg Isten áldó és megerősítő jelenlétét tanácskozásukban, a különböző felekezetekkel folytatott együttműködésükben és a világ előtti bizonyágtételükben.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Dieter Bökemeier